

Szanowni Pacjenci!

Szanowni Naukowcy!

Oddajemy Państwu pierwszy numer publikacji naukowej do Biuletynu NFZ poświęcony wpływie zwiększenia finansowania badań diagnostyki obrazowej - tomografii komputerowej oraz rezonansu magnetycznego na liczbę osób oczekujących i czas oczekiwania na te świadczenia z nadzieją, że materiały publikowane w tej formie będą Państwu pomocne i przydatne.

Warszawa, lipiec 2017 r.

Przewodniczący Rady Naukowej Biuletynu

Prof. dr hab. n.med.

Zdrowia

Jerzy Walecki

Prezes

Narodowego Funduszu

Andrzej Jacyna

Analiza wpływu zwiększenia finansowania wybranych świadczeń opieki zdrowotnej diagnostyki obrazowej na ich dostępność w oparciu o informacje z list oczekujących.

NFZ i Ministerstwo Zdrowia jako priorytetowe działanie założyło na 2017 i kolejne lata zwiększenie dostępności wybranych świadczeń opieki zdrowotnej oraz zmniejszenia liczby osób oczekujących na wybrane świadczenia opieki zdrowotnej, w szczególności okulistyczne, ortopedyczne oraz z zakresu diagnostyki obrazowej. W 2017 r. z funduszu zapasowego NFZ uruchomione środki na sfinansowanie zakupu dodatkowych świadczeń¹ m.in.:

- tomografii komputerowej,
- rezonansu magnetycznego.

Poniżej określono wpływ zwiększenia finansowania w 2017 r. ww. świadczeń na liczby osób oczekujących na te świadczenia oraz średnie czasy oczekiwania. Poza informacjami z zakresu list oczekujących, pozyskanymi z baz Centrali NFZ 9-11 oraz 29 stycznia 2018 r., wykorzystano z oddziałów wojewódzkich NFZ w II połowie stycznia 2018 r. informacje o liczbie udzielonych świadczeń, a także o prawdopodobnych zmianach liczby osób oczekujących w związku z przyjętym na 2018 r. poziomem finansowania ww. świadczeń. Dane sprawozdawcze za 2017 r., za grudzień 2017 r., przedstawiono poniżej według stanu na marzec 2018 r.

Zmiany parametrów sprawozdawczych zostały przedstawione w skali kraju oraz w ramach oddziałów wojewódzkich NFZ za poszczególne miesiące 2017 r. oraz dla celów porównawczych za wybrane okresy sprawozdawcze 2015 i 2016 r.

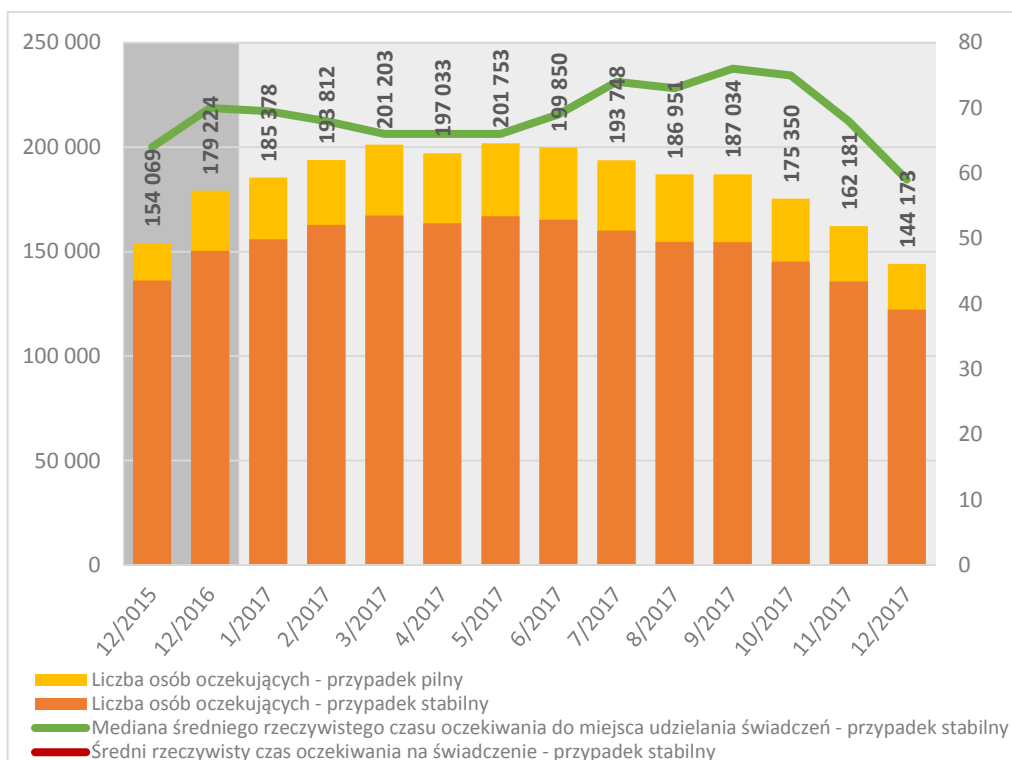
---

¹ Zgodnie z zarządzeniem Nr 10/2017/DEF Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 16 lutego 2017 r. w sprawie zmiany planu finansowego Narodowego Funduszu Zdrowia na 2017 rok, zarządzeniem Nr 70/2017/DEF Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany planu finansowego Narodowego Funduszu Zdrowia na 2017 rok oraz zarządzeniem Nr 86/2017/DEF Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 15 września 2017 r. w sprawie zmiany planu finansowego Narodowego Funduszu Zdrowia na 2017 rok.

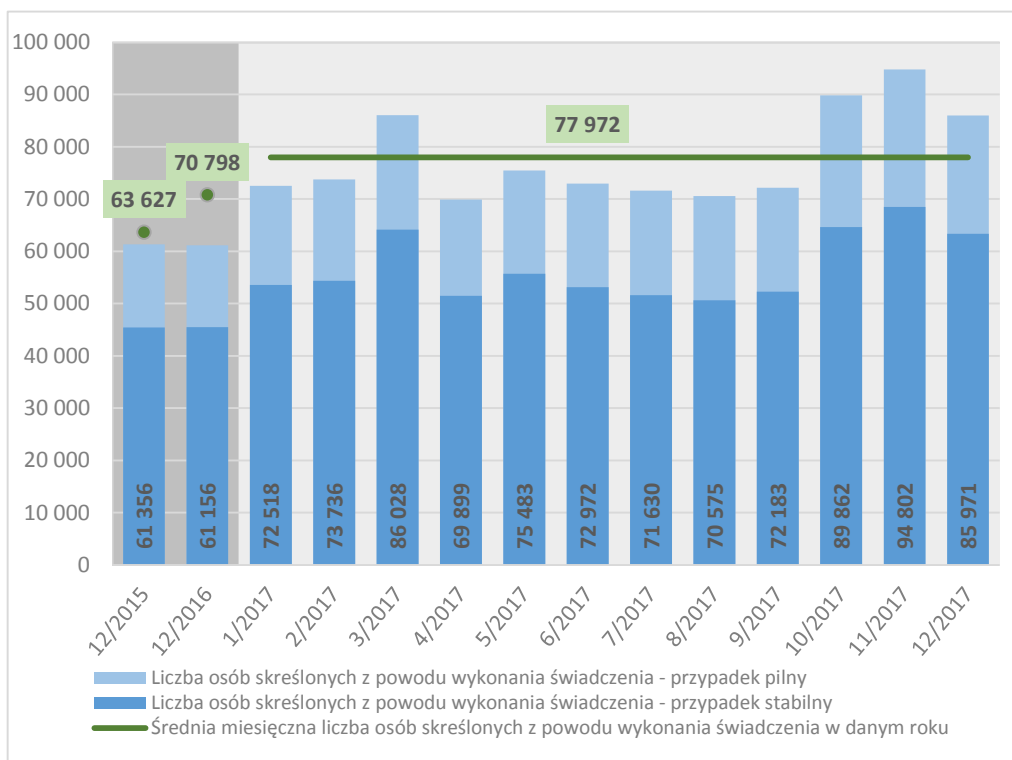
Świadczenia tomografii komputerowej

Wykres 13. przedstawia liczbę osób oczekujących na świadczenia tomografii komputerowej w grudniu 2017 r. w porównaniu do grudnia 2016 r. zmniejszyła się w skali kraju o około 35 tys. osób (około 20%) i wynosi około 144 tys. osób. Największy spadek liczby osób oczekujących obserwuje się od początku IV kwartału 2017 r., kiedy znacząco wzrosła średnia liczba osób skreślonych w miesiącu z listy oczekujących z powodu wykonania świadczenia z około 71-73 tys. w II i III kwartale 2017 r. do ponad 90 tys. osób w ostatnim kwartale 2017 r. (Wykres 15.). Z powodu wykonania świadczenia skreślano w miesiącu średnio 77 972 osoby, podczas gdy w 2016 r. 70 798 osób, a w 2015 r. 63 627 osób (Wykres 14.). Łącznie w 2017 r. z ww. powodu skreślono ponad 935 tys. osób, tj. więcej niż w 2016 r. - około 850 tys. osób, i w 2015 r. - około 764 tys. osób (Wykres 16.).

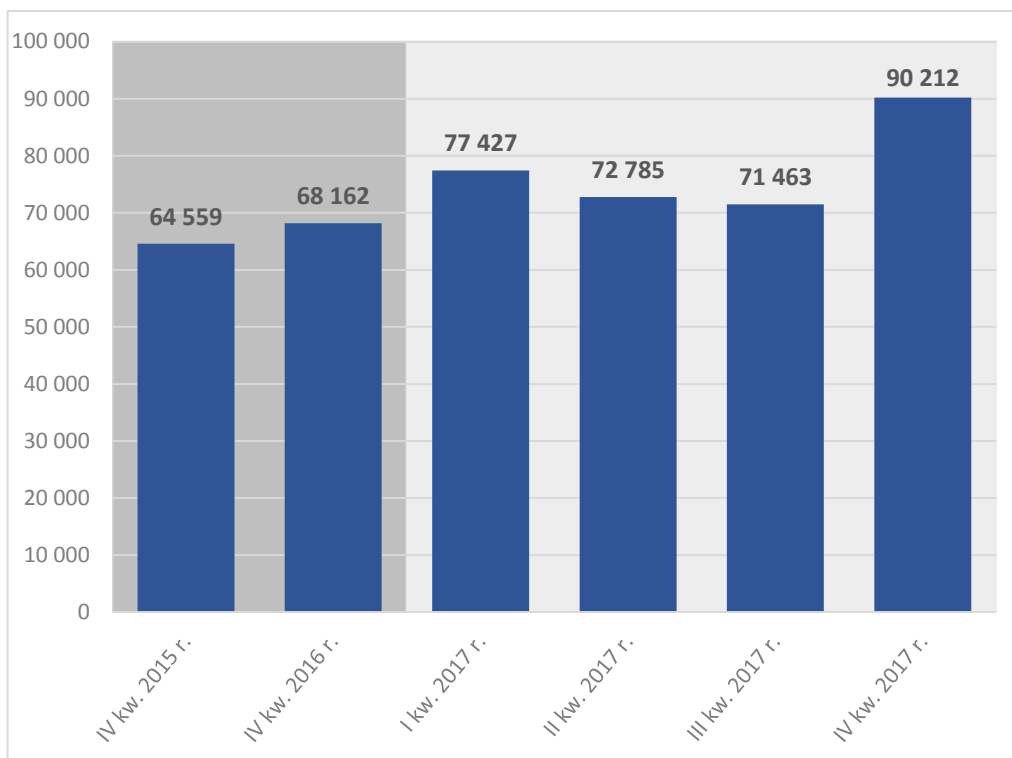
Wykres 13. Liczba osób oczekujących i średni rzeczywisty czas oczekiwania na świadczenia tomografii komputerowej w podziale na kategorie medyczne.

Wykres 14. Liczba osób skreślonych w miesiącu z list oczekujących na świadczenia tomografii komputerowej z powodu wykonania świadczenia w podziale na kategorie medyczne.

Wykres 15. Średnia miesięczna liczba osób skreślonych z list oczekujących na świadczenia tomografii komputerowej w wybranych kwartałach 2015-2017 roku z powodu wykonania świadczenia (przypadki pilne i przypadki stabilne).

Wykres 16. Łączna liczba osób skreślonych z list oczekujących na świadczenia tomografii komputerowej z powodu wykonania świadczenia (przypadki pilne i przypadki stabilne) oraz liczba udzielonych świadczeń w poszczególnych latach 2015-2017.

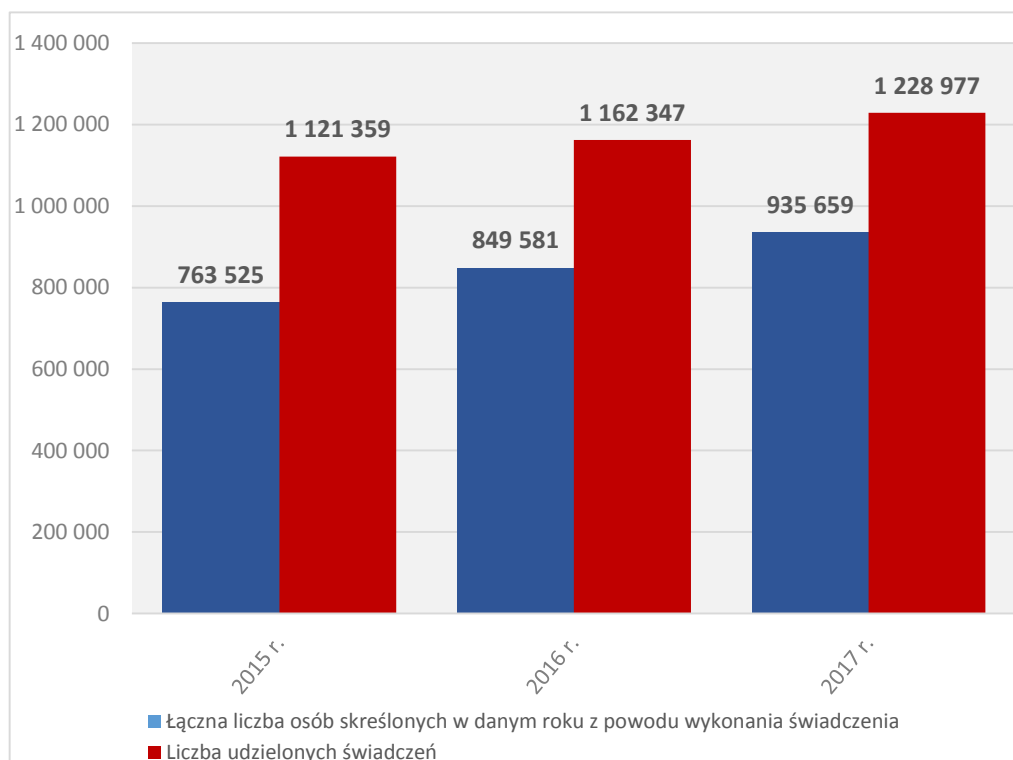

Tabela 4. Średni rzeczywisty czas oczekiwania na świadczenia tomografii komputerowej w podziale na kategorie medyczne.

Kategoria medyczna	Okres sprawozdawczy													
	12/2015	12/2016	1/2017	2/2017	3/2017	4/2017	5/2017	6/2017	7/2017	8/2017	9/2017	10/2017	11/2017	12/2017
Mediana średniego rzeczywistego czasu oczekiwania do miejsca udzielania świadczeń (w dniach)*														
Przypadek pilny	17	21	25	24	23	24	26	28	29	27	28	26	24	21
Przypadek stabilny	64	70	70	68	66	66	66	69	74	73	76	75	68	59

* mediana średniego rzeczywistego czasu oczekiwania jest wartością środkową uporządkowanego zbioru informacji o średnim rzeczywistym czasie oczekiwania dzielącą ten zbiór danych na dwie części. Obliczona na podstawie informacji o średnim rzeczywistym czasie oczekiwania do poszczególnych miejsc udzielenia świadczeń, z uwzględnieniem miejsc ze średnim rzeczywistym czasem oczekiwania równym 0 dni.

Wzrost w 2017 r. liczby udzielonych świadczeń spowodował, że mediana średniego rzeczywistego czasu oczekiwania² dla kategorii medycznej „przypadek stabilny” zmniejszyła się z 70 dni w grudniu 2016 r. do 59 dni w grudniu 2017 r., a dla kategorii

² Brak jest możliwości obliczenia średniego rzeczywistego czasu oczekiwania w oparciu o dane dotyczące czasu oczekiwania na świadczenie poszczególnych osób, bowiem świadczeniodawcy komunikatami sprawozdawczymi XML dotyczącymi list oczekujących sprawozdają wyłącznie informacje o średnich rzeczywistych czasach oczekiwania do pracowni tomografii komputerowej. Dotyczy to również świadczeń rezonansu magnetycznego.

medycznej „przypadek pilny”, porównując ww. okresy, pozostała na tym samym poziomie 21 dni (Tabela 4.).

W podziale na oddziały wojewódzkie NFZ porównując grudzień 2016 r. i grudzień 2017 r., spadek liczby osób oczekujących obserwuje się w przypadku większości województw, tj.:

- kujawsko-pomorskiego (o 2 573 osoby, 35%),
- lubelskiego (o 484 osoby, 7%),
- lubuskiego (o 741 osób, 19%),
- małopolskiego (o 3 595 osób, 19%),
- mazowieckiego (o 3 997 osób, 18%),
- opolskiego (o 3 096 osób, 70%),
- podkarpackiego (o 1 219 osób, 24%),
- podlaskiego (o 1 419 osób, 36%),
- pomorskiego (o 3 618 osób, 24%),
- śląskiego (o 15 070 osób, 34%),
- świętokrzyskiego (o 987 osób, 30%),
- warmińsko-mazurskiego (o 469 osób, 6%)
- wielkopolskiego (o 4 176 osób, 29%),

a wzrost w przypadku województw:

- dolnośląskiego (o 325 osób, 3%),
- łódzkiego (o 1 933 osoby, 27%),
- zachodniopomorskiego (o 1 409 osób, 37%).

Na koniec 2017 r. najwięcej osób oczekiwało na świadczenia tomografii komputerowej u świadczeniodawców z województwa śląskiego (29 665 osób), natomiast najmniej u świadczeniodawców z województwa opolskiego (1 310 osób).

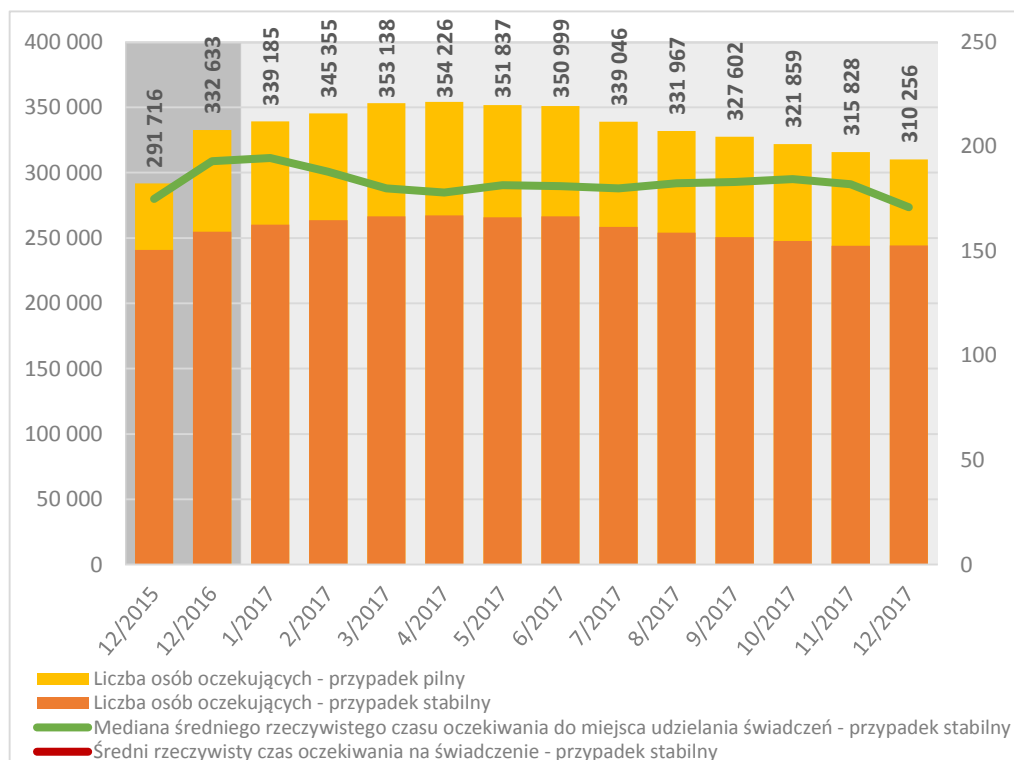
Tendencję skróceniu czasu oczekiwania na świadczenia tomografii komputerowej. Obserwuje się w większości województw i wyjątkiem są jedynie województwa: lubelskie, lubuskie, mazowieckie i zachodniopomorskie, w przypadku których za grudzień 2017 r. odnotowano większe mediany średniego rzeczywistego czasu oczekiwania dla kategorii medycznej „przypadek stabilny” niż za grudzień 2016 r. Ten parametr zwiększył się w województwie lubuskim o 112% z 34 dni do 72 dni, natomiast zmniejszył przede

wszystkim w województwie kujawsko-pomorskim o 52% ze 106 dni do 51 dni. Najmniejsza wartość mediany średniego rzeczywistego czasu oczekiwania dla kategorii medycznej „przypadek stabilny” za grudzień 2017 r. zaobserwowano w województwie łódzkim (27 dni), największa w województwie śląskim (91 dni).

Świadczenia rezonansu magnetycznego

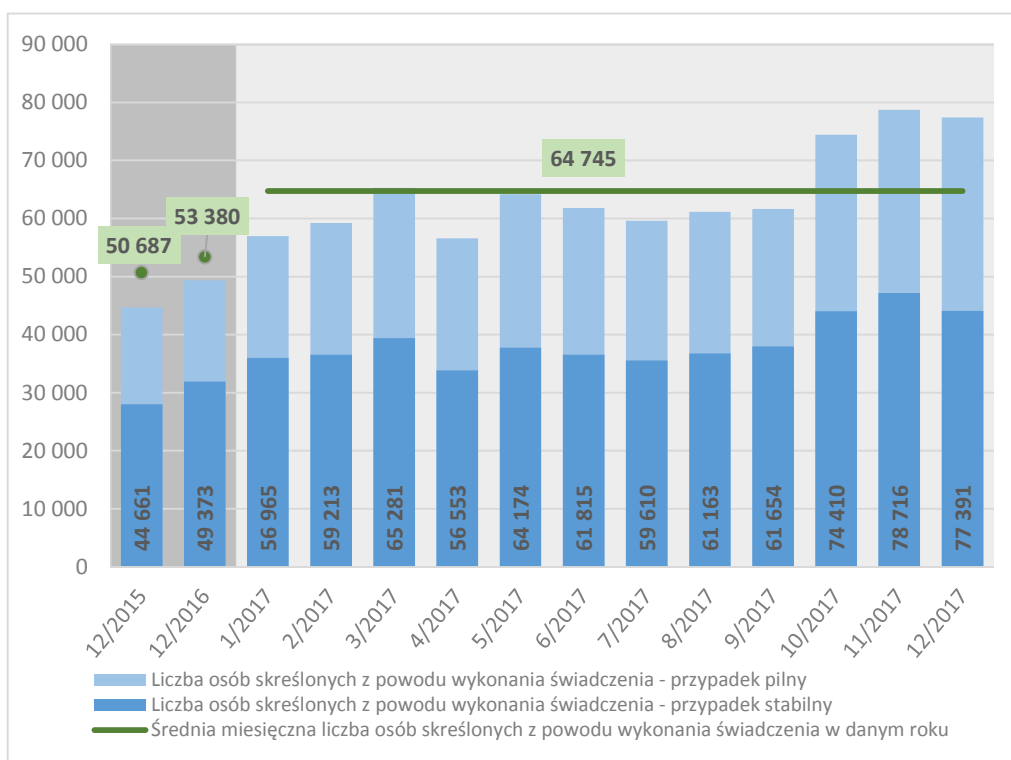
Wykres 17. prezentuje informacje o liczbie osób oczekujących na świadczenia rezonansu magnetycznego, która w grudniu 2017 r. w porównaniu do grudnia 2016 r. zmniejszyła się w skali kraju o ponad 22 tys. osób (około 7%) i wynosi ponad 310 tys. osób. Największy spadek liczby osób oczekujących obserwowano się w IV kwartale 2017 r., kiedy znacząco wzrosła średnia liczba osób skreślonych w miesiącu z listy oczekujących z powodu wykonania świadczenia z około 60-61 tys. w pierwszych trzech kwartałach 2017 r. do prawie 77 tys. osób w ostatnim kwartale 2017 r. (Wykres 19.). W 2017 r. z list oczekujących z powodu wykonania świadczenia skreślano w miesiącu średnio 64 745 osób, podczas gdy w 2016 r. 53 380 osób, a w 2015 r. 50 687 osób (Wykres 18.). Łącznie w 2017 r. z ww. powodu skreślono prawie 777 tys. osób, tzn. więcej niż w 2016 r. - około 641 tys. osób, i w 2015 r. - 608 tys. osób (Wykres 20.).

Wykres 17. Liczba osób oczekujących i średni rzeczywisty czas oczekiwania na świadczenia rezonansu magnetycznego w podziale na kategorie medyczne.

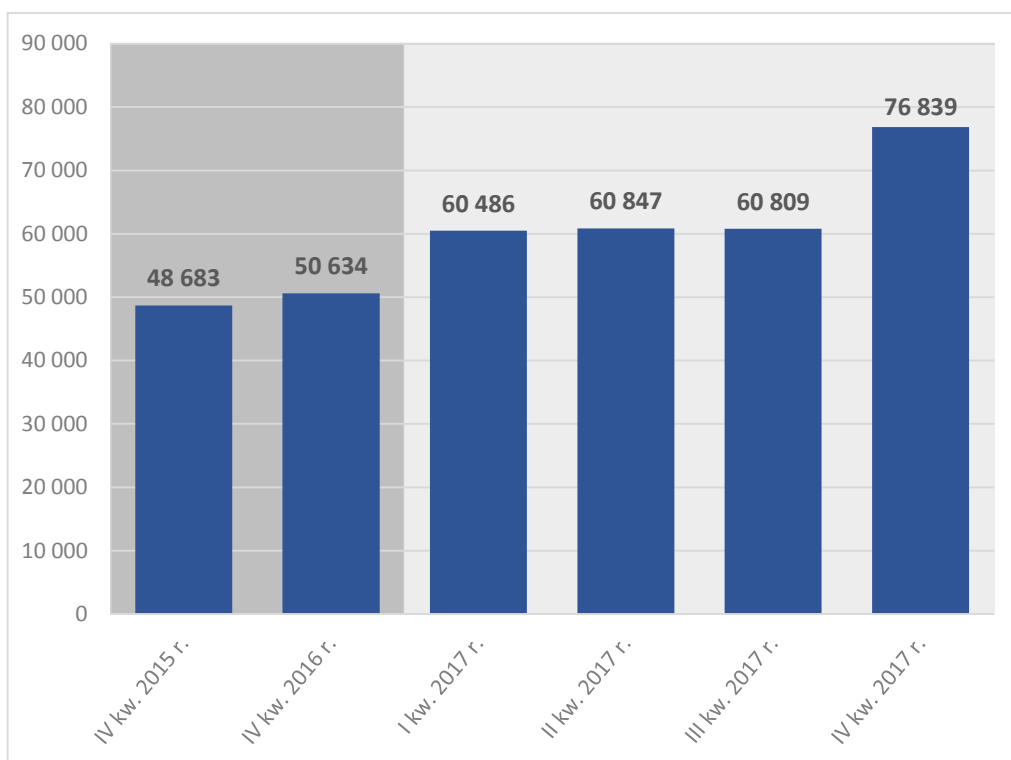

Wykres 18. Liczba osób skreślonych w miesiącu z list oczekujących na świadczenia rezonansu magnetycznego z powodu wykonania świadczenia w podziale na kategorie medyczne.

Wykres 19. Średnia miesięczna liczba osób skreślonych z list oczekujących na świadczenia rezonansu magnetycznego w wybranych kwartałach 2015-2017 roku z powodu wykonania świadczenia (przypadki pilne i przypadki stabilne).

Wykres 20. Łączna liczba osób skreślonych z list oczekujących na świadczenia rezonansu magnetycznego z powodu wykonania świadczenia (przypadki pilne i przypadki stabilne) oraz liczba udzielonych świadczeń w poszczególnych latach 2015-2017.

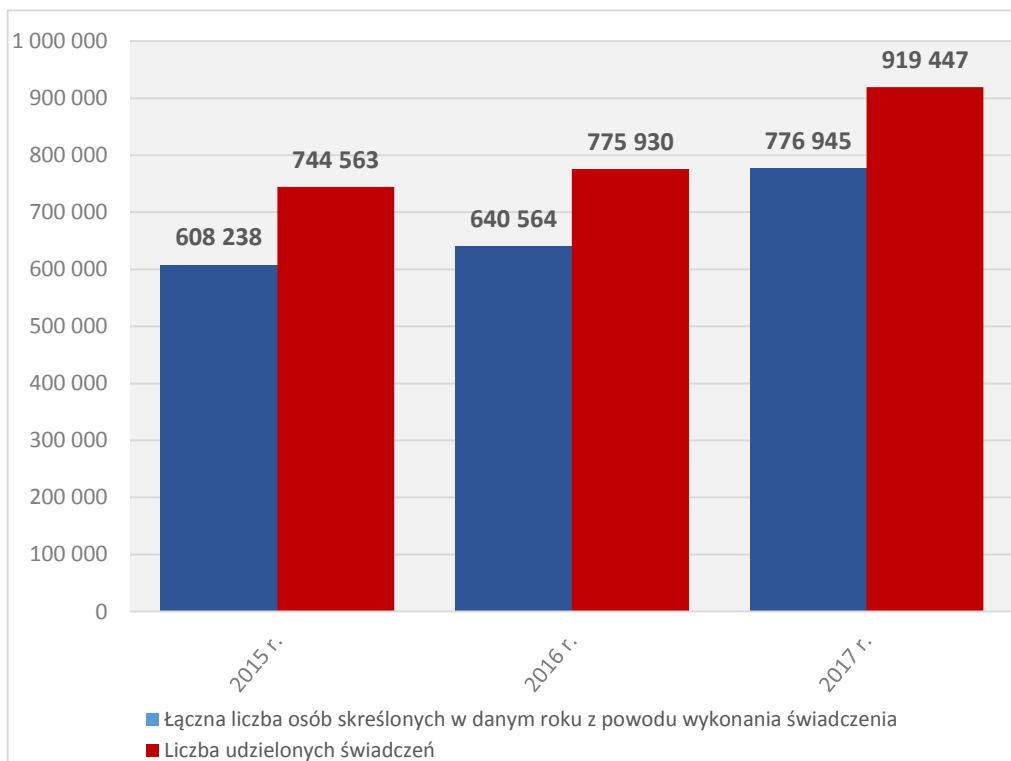

Tabela 5. Średni rzeczywisty czas oczekiwania na świadczenia rezonansu magnetycznego w podziale na kategorie medyczne.

Kategoria medyczna	Okres sprawozdawczy													
	12/2015	12/2016	1/2017	2/2017	3/2017	4/2017	5/2017	6/2017	7/2017	8/2017	9/2017	10/2017	11/2017	12/2017
Mediana średniego rzeczywistego czasu oczekiwania do miejsca udzielania świadczeń (w dniach)*														
Przypadek pilny	54	91	94	91	89	84	80	81	79	82	81	82	75	68
Przypadek stabilny	175	193	195	188	180	178	182	181	180	183	183	185	182	171

* mediana średniego rzeczywistego czasu oczekiwania jest wartością środkową uporządkowanego zbioru informacji o średnim rzeczywistym czasie oczekiwania dzielącą ten zbiór danych na dwie części. Obliczona na podstawie informacji o średnim rzeczywistym czasie oczekiwania do poszczególnych miejsc udzielenia świadczeń, z uwzględnieniem miejsc ze średnim rzeczywistym czasem oczekiwania równym 0 dni.

Wzrost w 2017 r. liczby udzielonych świadczeń spowodował, że mediana średniego rzeczywistego czasu oczekiwania dla kategorii medycznej „przypadek stabilny” spadła ze 193 dni w grudniu 2016 r. do 171 dni w grudniu 2017 r., a dla kategorii medycznej „przypadek pilny” z 91 dni do 68 dni (Tabela 5.).

W podziale na oddziały wojewódzkie NFZ porównując grudzień 2016 r. i grudzień 2017 r., spadek liczby osób oczekujących obserwuje się w przypadku większości województw, tj.:

- dolnośląskiego (o 1 654 osoby, 7%),
- kujawsko-pomorskiego (o 4 934 osoby, 30%),
- małopolskiego (o 2 490 osób, 8%),
- mazowieckiego (o 468 osób, 1%),
- opolskiego (o 3 427 osób, 33%),
- podkarpackiego (o 1 717 osób, 11%),
- podlaskiego (o 4 090 osób, 30%),
- pomorskiego (o 5 330 osób, 16%),
- śląskiego (o 3 653 osoby, 8%),
- świętokrzyskiego (o 1 987 osób, 22%),
- warmińsko-mazurskiego (o 2 049 osób, 16%)
- wielkopolskiego (o 6 602 osoby, 21%),

natomiast wzrost w przypadku województw:

- lubelskiego (o 271 osób, 2%),
- lubuskiego (o 785 osób, 9%),
- łódzkiego (o 1 286 osób, 8%),
- zachodniopomorskiego (o 1 164 osoby, 12%).

Na koniec grudnia 2017 r. najwięcej osób oczekiwało na świadczenia rezonansu magnetycznego u świadczeniodawców z województwa śląskiego (43 125 osób), z województwa opolskiego (6 999 osób).

Z wyjątkiem województwa: lubuskiego, podkarpackiego, podlaskiego i pomorskiego, w przypadku których za grudzień 2017 r. odnotowano większe mediany średniego rzeczywistego czasu oczekiwania dla kategorii medycznej „przypadek stabilny” niż za grudzień 2016 r w pozostałych województwach ten parametr uległ skróceniu. W zwiększył się w województwie podlaskim o 39% ze 123 dni do 171 dni, natomiast najbardziej zmniejszył w województwie opolskim o 26% ze 195 dni do 145 dni, przy czym najniższa wartość mediany średniego rzeczywistego czasu oczekiwania dla tej kategorii

medycznej za grudzień 2017 r. została odnotowana w województwie łódzkim (127 dni), natomiast największa w województwie pomorskim (235 dni).

Podsumowanie

Uruchomienie środków finansowych z funduszu zapasowego NFZ na zakup dodatkowych świadczeń tomografii komputerowej i rezonansu magnetycznego, przyczyniło się- porównując dane za grudzień 2016 r. i grudzień 2017 r., do zmniejszenia w kraju liczby osób oczekujących na ww. świadczenia.

W IV kwartale 2017 r. nastąpił znaczny wzrost średniej liczby osób skreślonych w miesiącu z listy oczekujących z powodu wykonania świadczenia z powodu większej realizacji świadczeń w IV kwartale 2017 r., średnie rzeczywiste czasy oczekiwania w grudniu 2017 r. uległy w porównaniu do grudnia 2016 r. skróceniu w przypadku omawianych świadczeń tomografii komputerowej oraz rezonansu magnetycznego.

Spadki czasu oczekiwania nie zawsze znajdują odzwierciedlenie w poszczególnych województwach i pomiędzy województwami obserwuje się duże różnice,co powoduje, że pacjenci coraz częściej poszukują realizatora świadczenia poza województwem miejsca zamieszkania-migrację za świadczeniami np.do woj.mazowieckiego..

Wzrost dostępności do świadczeń poprzez wzrost liczby osób skreślonych z list oczekujących z powodu wykonania świadczenia, w opinii większości oddziałów wojewódzkich NFZ, będą miały charakter okresowy, jeśli na te świadczenia nie zostaną przeznaczone dodatkowe środki finansowe na 2018 r. Przy ustalaniu warunków finansowych na 2018r. oddziały w umowach o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej nie uwzględniły z zasady –jako dodatkowo przyznanych- środków przyznanych w II połowie 2017 r.

Tym niemniej przy dużym zapotrzebowaniu na omawiane świadczenia NFZ jako priorytetowe określił dla oddziałów wojewódzkich finansowanie ww. świadczeń,jeżeli tylko środki własne,przy uwzględnieniu innych priorytetów na to pozwolą lub z budżetu państwa zostaną przeznaczone dodatkowe środki –o co Narodowy Fundusz Zdrowia zabiega.

Krzysztof Filip

Autor dziękuje zespołowi Wydziału List Oczekujących Departamentu Spraw Świadczeniobiorców za pracę bez której niniejsze doniesienie nie powstałoby.